

Participating in educational and professional activities, the student gets adequate professional ideas and growth potential of their own capabilities, respectively, can actively develop them.

Theoretical analysis of scientific sources on current trends and requirements for Economic Education and formation characteristics of the main components of the specialist professional competence allowed the author to identify the main structural components of professional competence economist

Keywords: *competence; competencies; components of professional competence; future specialist; professional competence.*

Рецензенти

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф.,

Побірченко Н. А. – д. психол. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 19.10.2015

Прийнято до друку 22.10.2015

УДК 373.5 (072) : 613

Н. А. Беседа

ORCID iD 0000-0002-1454-1938

ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У запропонованій статті доведено об'єктивну потребу в упровадженні здоров'язберезувальних технологій у навчально-виховний процес загальноосвітнього навчального закладу. Обґрунтовано доцільність здійснення підготовки вчителів до застосування означених технологій в системі методичної роботи сучасної школи. Виокремлено й охарактеризовано ознаки та рівні сформованості мотиваційного компонента готовності вчителів до застосування здоров'язберезувальних технологій. Проаналізовано результати експериментального дослідження щодо визначення професійно вмотивованого ставлення вчителів до здоров'язберезувальної педагогічної діяльності.

Ключові слова: *здоров'язберезувальні технології; мотиваційний компонент готовності вчителів до застосування здоров'язберезувальних технологій; організаційно-методичний супровід; система методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу.*

Вступ. На фоні розвитку загрозової тенденції щодо втрати здоров'я молодого покоління перед суспільством закономірно постає питання віднайдення ефективних підходів до здоров'язбереження дітей і підлітків. Вивчення нормативно-правової бази України в галузі здоров'язбереження учнів підтверджує доцільність нагального розв'язання певних проблемних аспектів. Досліджуючи правове підґрунтя для здоров'язбереження дітей і підлітків, В. Бобрицька наголошує: «Реалізація права на здоров'я потребує розроблення механізмів реалізації комплексу правових актів, програм підтримання й охорони здоров'я, у яких визначається місце кожної соціально-економічної структури: сім'ї, закладів освіти, органів охорони здоров'я, виробничих установ, фізкультурно-оздоровчих організацій, державних органів тощо» (Бобрицька В., 2012, с. 45).

Аналіз наукового доробку вітчизняних і зарубіжних дослідників дає підстави вважати, що означена проблема є актуальною й бага-

тоаспектною. Зокрема, теоретичні та прикладні аспекти здоров'язбереження дітей і учнівської молоді дослідили Г. Апанасенко, І. Єрохіна, С. Лапаєнко, Л. Попова, І. Поташнюк, Є. Чернишова та інші. Пріоритетні напрями формування здорового способу життя молоді розробили М. Антропова, В. Бобрицька, В. Базарний, Л. Горяна, О. Дубогай, А. Хрипкова, В. Шахненко та інші. Сутність валеологічної культури учнів за сучасних умов навчання розкрили Т. Бойченко, О. Бондаренко, Л. Ващенко, М. Гончаренко, В. Горащук, В. Грибань, С. Кондратюк та інші. Соціальні проблеми здоров'я дітей і підлітків проаналізували Л. Бойко, М. Варданян, І. Калиниченко, Є. Неведомська, Ю. Науменко, С. Омельченко, В. Оржеховська, П. Плахтій Т. Титаренко та інші.

Узагальнюючи теоретичні і практичні напрацювання, слід зазначити, що водночас недостатньо дослідженим залишається питання організації та здійснення методичної підготовки вчителів загальноосвітнього навчального закладу

(ЗНЗ) до застосування здоров'язбережувальних технологій.

З огляду на це, **метою статті** є вивчення особливостей формування мотиваційного компоненту готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій в системі методичної роботи ЗНЗ.

Система методичної роботи ЗНЗ. Насамперед, виокремимо головні завдання системи методичної роботи ЗНЗ в процесі підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій, а саме:

1. Забезпечення неперервності освіти та підвищення кваліфікації вчителів невідривно від навчально-виховного процесу в школі.

2. Виокремлення й розроблення актуальних проблем збереження і зміцнення здоров'я дітей і підлітків.

3. Вивчення професійного досвіду здоров'язбережувальної діяльності вчителів навчального закладу, а також поширення кращого педагогічного досвіду.

4. Сприяння творчому розвитку членів педагогічного колективу школи.

5. Підвищення ефективності навчально-виховного процесу через зростання рівня навчальних досягнень учнів і покращення стану їх здоров'я.

Додамо, що цьому сприятиме реалізація методичної роботи в індивідуальних, групових і колективних формах, а також багатофункціональність системи методичної роботи ЗНЗ. Таким чином уможливується зростання наукового рівня знань учителів, підготовка до опанування теорією та методикою застосування здоров'язбережувальних технологій і розроблення оптимальних шляхів їх упровадження в шкільну практику.

Аналіз стану впровадження здоров'язбережувальних технологій у сучасній школі вказує на те, що потреба в здоров'язбережувальній спрямованості педагогічної діяльності спричинена об'єктивними обставинами, а саме:

- появою різних типів загальноосвітніх навчальних закладів (ліцеї, гімназії, авторські школи тощо) та модернізацією навчально-виховного процесу, що супроводжується ускладненням програм, збільшенням навчального навантаження учнів і підвищенням вимог до їх знань;

- оновленням стратегічної мети шкільної освіти і соціального замовлення держави, що вимагає виховання гармонійно розвиненої особистості з добре сформованими гігієнічними навичками і засадами здорового способу життя;

- визначенням людиноцентристського принципу пріоритетним серед принципів загальної середньої освіти;

- негативною динамікою погіршення здоров'я дітей тощо.

З огляду на це, маємо підстави стверджувати, що вектор системи методичної роботи ЗНЗ має бути зорієнтований на формування

і розвиток в учителів здоров'язбережувальної компетентності, що можливо, завдяки ознайомленню зі здоров'язбережувальними народними традиціями та вивченню сучасних тенденцій здоров'язбереження в Україні й світі. У цьому контексті на особливу увагу заслуговують наукові висновки В. Бобрицької стосовно того, що «глибоке минуле людства не було простим накопиченням несвідомого: воно містило зачатки емпірично віднайдених способів виживання, зміцнення здоров'я, лікування хвороб, збереження потомства. У міру відокремлення людини від природи, усвідомлення себе не тільки біологічною, але й соціальною істотою. Це провокувало зміну способів реагування людини на події, що відбувалися навколо неї, формування нових соціальних моделей поведінки й корекцію способу життя» (Бобрицька В., 2008, с. 12).

Переконані, що в процесі формування навичок здоров'язбережувальної поведінки учнів провідна роль належить вчителю, який виявляє високий рівень професіоналізму і здатний креативно вирішувати педагогічні задачі. Тому ми цілком поділяємо думку О. Дубасенюк: «Для творчо працюючого педагога притаманно прагнення знайти цікаву думку, спільно з учнями урізноманітнити, зробити змістовнішими форми і методи виховної роботи в класі, учнівській групі» (Дубасенюк О., 2015, с. 82).

Мотиваційний компонент готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій. Ураховуючи вищевикладене, маємо підстави вважати, що результативність здоров'язбережувальної педагогічної діяльності значною мірою залежить від сформованості в учителів професійно-ціннісного ставлення до застосування здоров'язбережувальних технологій. Своєю чергою, високий рівень вмотивованості сприяє засвоєнню теоретичних знань у галузі здоров'язбереження учнів, розвитку практичних умінь і навичок моделювання й проектування здоров'язбережувальних технологій. Це, своєю чергою, сприяє успішному досягненню здоров'язбережувальних цілей, адже відомо, що «основним показником ефективності засвоєння знань є їх застосовність на практиці» (Бобрицька В., 2012, с. 47).

Важливість конструювання стійких мотивацій як запоруки успіху професійної діяльності ґрунтовно доводять у своєму науковому дослідженні Г. Бойко, Н. Бабич (Galyna Voiko, Natalia Babych, 2014). На доцільності вияву вчителем наполегливості і вмінні досягати визначених цілей в процесі застосування здоров'язбережувальних технологій наголошує Л. Козак (Козак Л. В., 2008).

У процесі експериментального дослідження методична робота проводилася у різних формах, а саме: традиційних і нетрадиційних; індивідуальних,

групових і колективних. Зауважимо, що на цьому етапі підготовка вчителів експериментальних груп здійснювалася в межах розроблених авторських методичних заходів, планів, програм, проєктів, спрямованих на підвищення готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій, а вчителі контрольних груп працювали за планами методичної роботи школи.

Слід зазначити, що проведенню теоретичних і практичних занять передувала попередня підготовка заступників директорів із навчально-виховної та навчально-методичної роботи, голів методичних об'єднань, учителів-методистів і вчителів вищої категорії. Це здійснювалося з метою розв'язання низки завдань, зокрема (Беседа Н., 2010, с. 44 – 87):

- впровадження в систему методичної роботи школи орієнтовного плану методичної роботи з підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій;
- реалізація програми навчально-методичного семінару «Здоров'язбережувальні технології: сутність і пріоритетні напрями упровадження у навчально-виховний процес школи»;
- проведення засідання методичного об'єднання вчителів початкових класів «Особливості застосування здоров'язбережувальних технологій у початковій школі»;
- впровадження інтегрованої здоров'язбережувальної програми «Кошик здоров'я» та довготривалого проєкту співпраці школи і сім'ї «Здорова дитина в школі й родині».

На різних етапах дослідження в експерименті брало участь 344 вчителі, з них у контрольних групах – 171, в експериментальних – 173 особи. Розподіл вчителів на контрольні й експериментальні групи здійснювався за такими критеріями: рівень освіти, кваліфікаційний рівень і стаж роботи. Характер розподілу був типовим для всіх експериментальних шкіл (Полтавська загальноосвітня школа I – III ступенів № 11, Харківська загальноосвітня школа I – III ступенів № 57; Харківська загальноосвітня школа II – III ступенів № 69; Гадяцька спеціалізована школа I – III ступенів № 3; Комсомольська ЗОШ № 2 з поглибленим вивченням математики; Сватківська ЗОШ Гадяцької районної ради Полтавської області; Римарівська ЗОШ Гадяцької районної ради Полтавської області та ін.).

Підкреслимо, що вивчення мотиваційного компоненту готовності вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій під час формування експерименту концентрувалося головним чином на дослідженні таких ознак:

- домінування в учителів професійно важливих настанов і мотивів до реалізації здоров'язбережувальних цілей у сучасній школі;
- вияв пізнавальних інтересів, мотивів до опанування теорією і методикою

здоров'язбережувальної діяльності;

- позитивна емоційна налаштованість на застосування здоров'язбережувальних технологій;
- розвиток потреби у самовдосконаленні;
- сформованість мотивів особистісно-професійного зростання;
- визнання цінності власного здоров'я і здоров'я навколишніх;
- наявність соціальних мотивів та стійких переконань щодо вагомості педагогічного впливу на формування здорового способу життя молодого покоління.

Аналіз відповідей учителів на питання: «Які результати Ви очікуєте від застосування здоров'язбережувальних технологій, головними методами яких є забезпечення оптимального рухового режиму в школі, інтеграція знань про здоров'я у зміст інших навчальних предметів, проведення фізкультхвилинок, офтальмотренаж та інших видів гімнастики?» дозволяє визначити рівень сформованості у вчителів професійно важливих мотивів.

Таким чином було визначено рівень сформованості ставлення вчителів до здоров'язбережувальної діяльності серед контрольних і експериментальних груп, а саме:

- високо сформоване у 11,38 % контрольних і 11,46 % експериментальних груп;
- сформоване вмотивоване, відповідно, у 21,88 % і 23,70 %;
- частково сформоване вмотивоване – 60,72 % і 61,62 %;
- несформованість вмотивованого ставлення спостерігається у 6,02 % і 3,22 %.

Окрім цього вчителям було запропоновано визначити, чи завжди їм вдається конкретизувати здоров'язбережувальну мету уроку і позакласного заходу. Це дало змогу визначити рівень сформованості в педагогічних працівників спрямованості на взаємодію із суб'єктами навчально-виховного процесу.

Виявилось, що між контрольними та експериментальними групами розподіл показників такий:

- несформованість вмотивованого ставлення до здоров'язбережувальної діяльності, а також відсутня спрямованість на взаємодію (5,35 % і 0,58 %);
- частково сформоване вмотивоване ставлення до здоров'язбережувальної діяльності, простежується спрямованість на взаємодію (16,66 % і 2,91 %);
- сформоване вмотивоване ставлення до здоров'язбережувальної діяльності, виражена спрямованість на взаємодію (61,61 % і 75,22 %);
- високо сформоване вмотивоване ставлення до здоров'язбережувальної діяльності й виражена спрямованість на взаємодію (16,38 % і 21,29 %).

Узагальнення результатів та їх порівняння з даними констатувального експерименту дають

підстави вважати, що внаслідок формувального експерименту значно збільшилися показники базового і досконалого рівнів сформованості мотиваційного компоненту готовності вчителів

загальноосвітнього навчального закладу до застосування здоров'язбережувальних технологій. Підтвердженням цього є побудована діаграма, що зображена на Рис. 1.

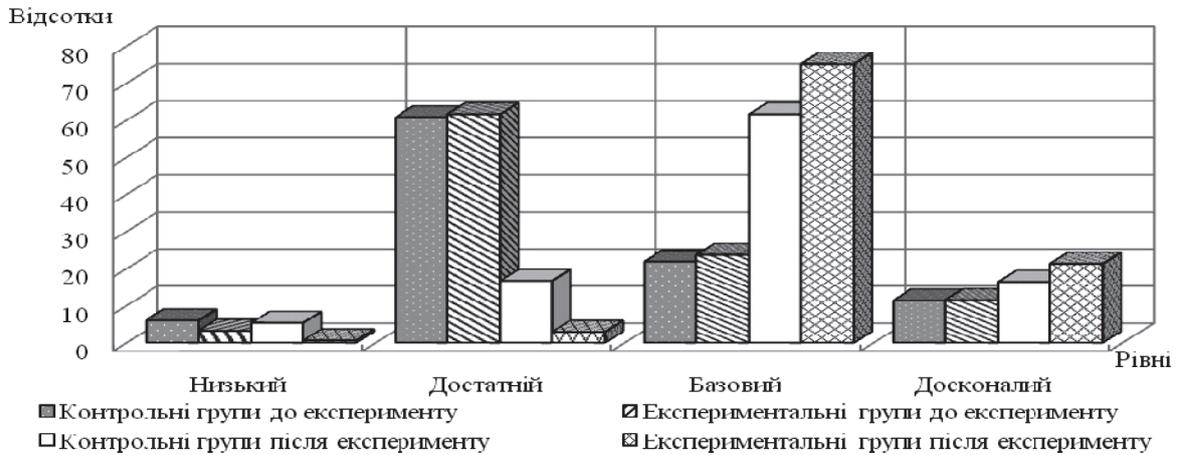

Рис. 1. Порівняння рівнів сформованості професійно важливих мотивів у вчителів до здоров'язбережувальної діяльності до і після проведення експерименту

Продовжуючи вивчати мотиваційний компонент готовності, зокрема сформованість мотивів особистісно-професійного зростання, проаналізовано відповіді вчителів щодо визначення цілей планування здоров'язбережувальної діяльності. Як виявилось, результати такі: для 7,73 % опитаних контрольних груп і 1,74 % експериментальних груп характерна несформованість прагнення до внесення коректив у власну професійну діяльність і зорієнтованість на задоволення потреб «на сьогодні»; 33,33 % респондентів контрольних груп і 2,91 % експериментальних груп виникає прагнення до внесення певних коректив у власну професійну діяльність, а також переважає орієнтація на близьку перспективу; 46,55 % і 56,97 % намагаються відкоригувати стереотипи

педагогічної діяльності й орієнтуються на близьку і середню перспективи відповідно; 12,38 % і 38,38 % опитаних коригують стереотипи професійної діяльності згідно з провідними принципами здоров'язбереження учнів, прогнозують близьку, середню і далеку перспективи.

З огляду на це, маємо підстави вважати, що упродовж формувального експерименту у вчителів експериментальних груп відбулися позитивні зміни у формуванні професійно вмотивованого ставлення до застосування здоров'язбережувальних технологій як невід'ємного компонента особистісно-професійного зростання сучасного вчителя, а також зміцнили навички самопроекування здоров'язбережувальної педагогічної діяльності, що відображає Рис. 2.

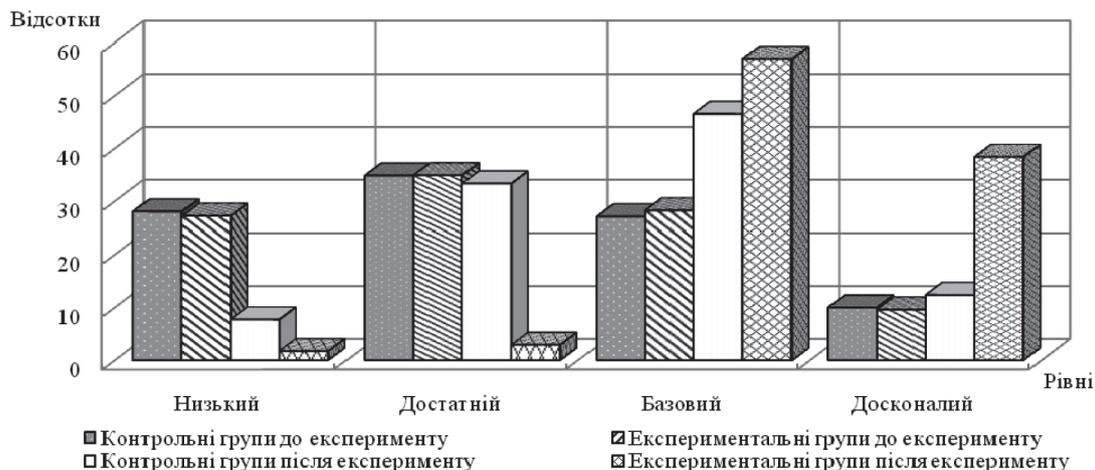

Рис. 2. Аналіз рівнів сформованості в учителів мотивів особистісно-професійного зростання до застосування здоров'язбережувальних технологій до і після експерименту

Порівнюючи дані, відображені на гістограмах (рис. 1 і рис. 2), маємо підстави стверджувати, що внаслідок проведення формувального експерименту в учителів значно зросли показники базового (на 18,22 % у контрольних групах і на 28,02 % у експериментальних) і досконалого (відповідно

на 18,22 % у контрольних групах і на 28,02 % у експериментальних) і досконалого (відповідно

на 4,05 % та 30,36 %) рівнів сформованості мотиваційного компоненту готовності до застосування здоров'язбережувальних технологій.

Підсумовуючи, підкреслимо, що здійснений дослідницький пошук аргументовано доводить ефективність підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій у системі методичної роботи ЗНЗ на основі розробленого й упровадженого організаційно-методичного супроводу.

Висновки. На основі впровадження розробленого організаційно-методичного забез-

печення підготовки вчителів до застосування здоров'язбережувальних технологій у вчителів експериментальних загальноосвітніх навчальних закладів виявлено тенденцію до формування професійно вмотивованого ставлення до здоров'язбереження учнів як невід'ємного компонента особистісно-професійного зростання.

Перспективними вважаємо дослідження підготовки керівників загальноосвітніх навчальних закладів до реалізації здоров'язбережувального аспекту управлінської діяльності.

Література

1. **Беседа Н. А.** Організаційно-методичне забезпечення підготовки вчителів загальноосвітньої школи до застосування здоров'язбережувальних технологій: навч.-метод. посіб. / Н. А. Беседа. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2010. – 88 с.
2. **Бобрицька В. І.** Історико-соціальна генеза проблеми формування здорового способу життя від древніх цивілізацій до епохи середньовіччя // Наук. записки: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2008. – № 71. – С. 11-18.
3. **Бобрицька В. І.** Сучасний підхід до формування здоров'я студентської молоді: від знань до компетенцій / В. І. Бобрицька // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія. – 2012. – № 18. – С. 45 – 49.
4. **Бобрицька В. І.** Сприяння здоров'ю дітей та молоді: порівняльний аналіз освітньої політики в Україні та Польщі // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Серія «Українська полоністика». – 2012. – С. 45 – 49.
5. **Дубасенюк О. А.** Цілеспрямованість у виховній діяльності педагога: досвід порівняльного дослідження / О. А. Дубасенюк // Креативна педагогіка. – 2015. – Вип. 10. – С. 77 – 85.
6. **Єфімова В. М.** Здоров'язбережувальні технології у контексті педагогічних досліджень / В. М. Єфімова // Проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 1. – С. 57 – 60.
7. **Козак Л. В.** Особистісно орієнтоване навчання як здоров'язберігаюча технологія / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія: зб. наук. пр. / редкол.: В. О. Огнев'юк, І. Д. Бех, Л. Л. Хоружа [та ін.]. – К.: Університет, 2008. – № 10 (част. 2). – С. 37 – 41.
8. **Ничкало Н. Г.** Освіта дорослих – невід'ємна складова освіти впродовж життя / І. А. Зязюн, Н. Г. Ничкало, Л. Б. Лук'янова, В. О. Радкевич // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / за заг. ред. В. Г. Кременя; НАПН України. – К.: Пед. думка, 2011. – С. 105 – 116.
9. **Сисоєва С. О.** Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти: навч.-метод. посіб. / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк: ВАТ Волинська обласна друкарня, 2009. – 460 с.
10. **Galyna Voiko, Natalia Babych** Characteristics of motivational patterns for sporting activity of swimmers with psychophysical disorders. Sport Sciences for Health, 2014. – Volume 10. – Issue 3. – P. 237 – 246. DOI: 10.1007/s11332-014-0199-4.

Беседа Н. А. ИЗУЧЕНИЕ МОТИВАЦИОННОГО КОМПОНЕНТА ГОТОВНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ К ПРИМЕНЕНИЮ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ

В предлагаемой статье доказано объективную потребность во внедрении здоровьесберегающих технологий в учебно-воспитательный процесс общеобразовательного учебного заведения. Обоснована целесообразность осуществления подготовки учителей к применению указанных технологий в системе методической работы современной школы. Выделены и охарактеризованы признаки и уровни сформированности мотивационного компонента готовности учителей к применению здоровьесберегающих технологий. Проанализированы результаты экспериментального исследования по определению профессионально вмотивированного отношения учителей к здоровьесберегающей педагогической деятельности.

Ключевые слова: здоровьесберегающие технологии; мотивационный компонент готовности учителей к применению здоровьесберегающих технологий; организационно-методическое сопровождение; система методической работы общеобразовательного учебного заведения.

Beseda N. THE STUDY OF MOTIVATION COMPONENT OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS READINESS TO IMPLEMENT HEALTH SAVING TECHNOLOGIES

The proposed article aims to prove the objective need in implementing health saving technologies into the education process provided by modern school. The need is determined by a number of circumstances among which

the one of particular importance is the renovation of school education strategic purpose which involves breeding-up a harmoniously developed pupil's personality having health saving competency.

The evaluation of topical issues of a school teacher professional training indicates the development of theoretical and practical basis of health saving teacher's work, however such problem as teachers methodical ability to teach their pupils health saving skills together with the education process is still understudied. This determines the strategy and tactics of improvement teachers' training to implement health saving technologies on the basis of organizing and actualization the system of school methodical work.

The article emphasizes and characterizes the attributes and levels of motivation component formedness of teachers' readiness to use health saving technologies. It is also pointed out that in the course of experiment teachers were prepared to use health saving technologies following the authors' projects and methodical events. The results of experimental investigation were being analyzed proving the growth of the level of motivation component formedness of teachers' readiness to use health saving technologies, which indicates the effectiveness of the organization methodological facilitation.

Key words: health saving technologies; motivation component formedness of teachers' readiness to use health saving technologies; organization methodological facilitation; the system of school methodical work.

Рецензенти

Попічев М. І. – д. біолог.н., проф.,

Бойко Г. М. – д. пед. н., доц.

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015

Прийнято до друку 22.10.2015

УДК 159.9:351.74

О. В. Луценко

ORCID iD 0000-0002-6864-908X

ДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МВС УКРАЇНИ ДО НАВЧАННЯ

Представлено результати соціально-педагогічного вивчення змісту і структури навчальної мотивації курсантів вищих навчальних закладів Міністерства Внутрішніх Справ України. Розкрито соціальну значимість мотивованого навчання в системі професійної освіти у вищих навчальних закладах системи Міністерства Внутрішніх Справ України. Сформовано збалансовану структуру мотивів навчання у курсантів, в якій поєднуються внутрішні і зовнішні мотиви навчальної діяльності.

Ключові слова: мотиваційна сфера; мотиваційний зміст освіти; навчальна мотивація; структура мотивів; структурна організація мотивів.

Вступ. Дослідження мотиваційної сфери особистості як фактора ефективності навчальної діяльності є однією з центральних проблем педагогіки і психології. У загальному вигляді проблема мотивів навчання обумовлюється причинами, які визначають різні форми навчально-пізнавальної активності курсантів.

Комплексність, теоретична і практична значущість проблеми мотивів навчання визначили широту та інтенсивність її дослідження у психології та педагогіці, необхідність висунення на передній план різних аспектів даного феномену. Так, значна увага приділялася вивченню природи мотивів (В. Г. Асеев, Л. І. Божович, Г. І. Щукіна, М. В. Матюхіна, С. Г. Москвичов та ін.), їх зв'язку з психічними процесами, емоціями та почуттями, індивідуальними осо-

бливостями суб'єктів навчання (В. С. Мерлін, Н. І. Рейнвальд, К. О. Абульханова-Славська, І. А. Джидарян, М. І. Алексеева та ін.), закономірностей формування мотиваційної сфери особистості (Г. С. Костюк, С. Л. Рубінштейн, О. М. Леонт'єв, Л. І. Божович, В. К. Вілюнас та ін.). Відбувалися дослідження шляхів і методів формування мотивів навчання (В. Г. Асеев, М. В. Гамезо, В. Г. Леонт'єв, Л. С. Непомняща, Г. І. Щукіна, С. Т. Григорян, А. К. Маркова, В. Ф. Моргун, О. Д. Сафін та ін.).

У контексті дослідження мотивів навчальної діяльності особлива увага приділялася вивченню пізнавальних мотивів та пізнавального інтересу, які разом з широкими соціальними мотивами виділялися як основні спонування навчання. Розглядалися структурні та ієрархічні